

EEN MONUMENTALE MARINE VAN PIETER CORNELISZOOM VAN SOEST

Geboren c. 1600- 1620 en werkzaam tussen c. 1640 en 1673 of later

DE GOUDEN LEEUW

ROB KATTENBURG

INHOUD

- 1) Titelblad
- 2) Inhoud
- 3) Algemene beschrijving
- 4) Afbeelding schilderij
- 5) De Derde Engels-Nederlandse oorlog en de Slag bij Schooneveld voor de kust van Walcheren op 7 en 14 juni 1673
- 11) Schema met de belangrijkste commandanten en hun schepen
- 12) Afbeeldingen van de belangrijkste commandanten
- 15) De schilder Pieter Corneliszoon van Soest
- 16) Details uit andere schilderijen van Pieter Corneliszoon van Soest

PIETER CORNELISZ. VAN SOEST

(geboren c. 1600-1620, werkzaam c. 1640- 1673 of later)

De slag bij Schooneveld op 7 juni en 14 juni 1673

Olieverf op doek, 151.5 x 239.8 cm.

Indistinctly signed: PV....

Provenance: Privé collectie Groot- Brittannië

Ten tijde van de Derde Engels-Nederlandse oorlog (1672-1674) vond op 7 juni en 14 juni 1673 de zeeslag bij Schooneveld plaats. (zie kaartje met het overzicht van de Zeeslagen). De locatie waar de zeeslag plaatsvond was bij de monding van de Westerschelde, ter hoogte van Zeeuws-Vlaanderen, voor de kust van het eiland Walcheren. Het was een gebied met rondom talloze zandbanken en het was lastig manoeuvreren voor vijandelijke schepen zeker vanwege het feit dat deze grotere diepgang hadden.

Het eskader van de Blauwe vlag onder commando van de Engelse admiraal Sir Edward Spragge gaat eerst met Luitenant Admiraal Banckert, daarna met de Luitenant Admiraal Generaal De Ruyter en ten slotte met Luitenant Admiraal Tromp in gevecht. De eerste zeeslag vond plaats op 7 juni 1673 en de tweede zeeslag op 14 juni 1673.

Op het schilderij, dat een combinatie laat zien van de twee zeeslagen bij Schooneveld, zijn de volgende schepen en hun commandanten weergegeven (van rechts naar links):

- A) Sir Edward Spragge, admiraal van het Blauwe Eskader varende op de *Royal Prince* met 100 stukken.
- B) Luitenant-Admiraal Cornelis Tromp op de *Gouden Leeuw* met 82 stukken van de Admiraliteit van Amsterdam.
- C) Bevelhebber Luitenant- Admiraal- Generaal Michiel de Ruyter op de *Zeven Provinciën* met 80 stukken van de Admiraliteit van Rotterdam.
- D) Vice- Admiraal Cornelis Evertsen op de *Zierikzee* met 60 stukken van de Admiraliteit van Zeeland.
- E) Luitenant Admiraal A. Banckert op de *Walcheren* met 70 stukken eveneens van de Admiraliteit van Zeeland.
- F) Prins Rupert, commandant van de gecombineerde Engels en Franse vloot, op de *Royal Charles* met 100 stukken.

Aan de linkerzijde is West-Capelle klein weergegeven.

Dit was het eerste gevecht tussen Sir Edward Spragge, admiraal van het Blauwe Eskader en Cornelis Tromp. Na deze slag belooft Spragge plechtig aan de Engelse koning Charles II om Tromp dood of levend te brengen bij de komende zeeslag. Dit zou de slag van Kijkduin later in augustus 1673 worden. Ten tijde van het tweede gevecht met Tromp in de slag bij Kijkduin geschilderd door Abraham Storck (ex-collectie Rob Kattenburg), verdrinkt Spragge wanneer zijn sloep wordt geraakt door een kanonskogel.

GODT BE WAER SCHIP

DEN GOUDEN LEEUW

De zeeslagen uit de Derde Engels-Nederlandse Oorlog.

DE DERDE ENGELS-NEDERLANDSE OORLOG

In april 1672 werd de oorlog aan de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden verklaard door Frankrijk (onder Koning Lodewijk XIV) en Engeland (Charles II). Later dat jaar verklaarde ook de bisschoppen van Münster en Keulen de oorlog aan de Republiek. De rijkdom van de Republiek werkte de vijandige houding in de hand. Dit was het begin van de Derde Engels-Nederlandse Oorlog. Het jaar 1672 werd later aangeduid als het Rampjaar.

De redding van de Republiek bleek afhankelijk te zijn van de oorlogsvloot, want het landleger stelde weinig voor. In juni trok het Franse invasieleger de Rijn over en binnen 40 dagen hadden ze een groot deel van de Republiek onder de voet gelopen en tot overmaat van ramp belegerde de bisschop van Münster de stad Groningen. De stad hield echter stand waardoor Friesland gespaard bleef, alle andere landinwaarts gelegen provincies waren verloren. Holland en Zeeland werden slechts gered van eenzelfde lot door de dijken van de 'Waterlinie' door te steken en zich zo aan landzijde te verdedigen. Het leek erop dat een Engels-Franse maritieme overwinning op de Republiek slechts een kwestie van tijd zou zijn. Als de geallieerden een beslissende overwinning op zee hadden kunnen behalen, was de Republiek tot uitsterven gedoemd. Dit werd vooral verijdeld door de kundigheid en moed van De Ruyter.

De eerste zeeslag van de Derde Engels-Nederlandse oorlog was de slag bij Solebay, die plaats vond op 7 juni 1672. De vloot onder bevel van Admiraal Michiel de Ruyter, verraste de gecombineerde Engels-Franse vloot in SoleBay en vernietigde het vlaggeschip de *New Royal Prince* van de Hertog van York. Ze voorkwam de geplande blokkade van de Nederlandse thuishavens en de Noordzee was vrij. De Nederlanders verloren twee schepen maar de Engelsen verloren veel meer manschappen en hadden meer schade geleden. Ondanks het feit dat de slag onbeslist was, zorgde de slag bij Solebay voor een strategische en morele overwinning van de Republiek.

De bodem van de schatkist van de Engelse koning was inmiddels in zicht en hij was van plan om de rijk beladen retourvloot die uit Oost-Indië kwam, voordat deze de Republiek bereikten. Dit plan mislukte jammerlijk en de vloot kwam ongevarend aan in Delfzijl.

In februari 1673 werd De Ruyter tot Luitenant Admiraal Generaal benoemd door Willem III, die het jaar daarvoor was benoemd tot stadhouder met behoud van alle voorouderlijke privileges. Eind april probeerde De Ruyter in een vergeefse poging de Theems te blokkeren. Hij slaagde er ook niet in om het samenvoegen van de twee vijandelijke vloten te voorkomen.

Op 16 mei trok De Ruyter zich met zijn vloot terug op de vlakte van Schooneveld, voor de kust van Walcheren omdat zijn vloot niet op volle sterkte was. In dit zeegebied met veel zandbanken was het lastig manoeuvreren voor vijandelijke schepen. De Ruyter voelde zich hier veilig en koos alleen volle zee als het noodzakelijk was.

Detail van de wandkaart van Zeeland met de vlakte van Schooneveld links-midden.
Wed. Ottens n. Visscher, *Zelandia Comitatus*
Collectie Rob Kattenburg

DE SLAG BIJ SCHOONEVELD 7 JUNI EN 14 JUNI 1673

De verenigde Engels-Franse vloot stond onder bevel van Prins Rupert van de Palts en er werd krijgsraad gehouden op zijn het vlaggeschip de *New Royal Charles*. Ze besloten de Nederlandse vloot in Schooneveld aan te vallen en te vernietigen, zodat een expeditieleger op de Nederlandse kust kon landen. Een forse zuidwesterstorm stelde het gevecht enkele dagen uit. Exact een jaar na de slag bij Solebay, op 7 juni 1673 s'morgens omstreeks 10 uur voer de geallieerde vloot in de richting van de Nederlandse eskaders.

De vloot van de Ruyter telde 64 oorlogsschepen, 25 branders en 7 galjoten, met 3.171 stukken en 14.762 opvarenden. De Engelsen en Fransen hadden met hun 86 schepen, 4.812 stukken en 24.295 man, een duidelijk overwicht. De vijand had in Engeland nog eens een landingsleger van achtduizend man achter de hand.

Prins Rupert, commandeerde de voorhoede met het Rode eskader. Het Franse, Witte eskader van d'Estrées vormde het midden en Sir Edward Spragge op de *Royal Prince* voerde de achterhoede aan met het Blauwe eskader,

Cornelis Tromp leidde de voorhoede op de *Gouden Leeuw* (82 stukken), het beste schip van de Nederlandse vloot. De Ruyter op de *Zeven Provinciën* (80 stukken) voerde het midden van de vloot aan, die hij aanduidde als een 'kleen hoopken'. Adriaen Banckert, op de *Walcheren* (70 stukken), was verantwoordelijk voor de achterhoede.

De Ruyter profiteerde van de gunstige wind om de bondgenoten aan te vallen en om ongeveer een uur 's middags begon het daadwerkelijke gevecht met beschietingen over en weer van grote afstand. 's Avonds om een uur of tien maakte de duisternis verder vechten onmogelijk. De eerste slag op het Schooneveld verliep bijzonder chaotisch. Geen enkel oorlogsschip was verloren gegaan, wel hadden beide partijen achttien branders ingezet die geen enkel resultaat boekten.

Zowel de Nederlanders als de gecombineerde Engels-Franse vloot moesten drie zwaar beschadigde oorlogsschepen naar huis sturen. Aan vijandelijke kant vielen ongeveer duizend man aan doden en gewonden, vooral veel Engelsen. Veel Fransen hadden het hazenpad gekozen. Tromp schreef aan zijn zus: 'We hebben de Fransen zo aan het lopen gezet, dat ze de bramzeilen, ja alles bijzetten [om weg te komen]'. De verliezen aan Nederlandse kant waren lager. Het journaal van Spragge spreekt duidelijke taal: 'Ik heb waarlijk bij ons nog nooit zo slecht zien strijden'. De Ruyters superieure kennis van de ondiep wateren zorgde ervoor dat het numerieke overwicht van de geallieerde vloot geen voordeel bood. Hij had zich staande gehouden tegen een superieure overmacht en had er voor gezorgd dat de geplande landing van de troepen moest worden uitgesteld.

De Ruyter aangemoedigd door het resultaat van de eerste actie, verliet de ankerplaats bij Schooneveld bij gunstige wind op de ochtend van 14 juni en besloot de tweede aanval op de geallieerde Frans-Engelse vloot uit te voeren. De relatieve sterkte van de twee vloten was bijna exact hetzelfde als voorheen. De Republiek had 51 schepen met 3.169 stukken en de geallieerden 74 schepen met 4.686 kanonnen. De geallieerden hadden hun posities herschikt en waren nu verankerd in een reeks van negen linies in NW en ZO positie, elke linie bestaande uit drie smaldelen van een eskader, met een vlaggeschip in het midden van elk. De Nederlandse vloot die ongeveer 10 mijl ten oosten van de geallieerden was gelegen, haalde de ankers op rond 10 uur en voer uit met een zwakke wind uit het noordoosten. Prins Rupert beval de geallieerde vloot naar het noordwesten te varen om de Nederlanders weg te trekken van de ondiepe wateren, die de Nederlandse vloot zo goed had geholpen bij de eerste slag. Door deze manoeuvre bleef de geallieerde linie intact maar vertraagde het begin van de strijd.

Het gevecht nam aanvang omstreeks 16.00 uur en Prins Rupert besloot de leiding te nemen met zijn eigen eskader zonder d'Estrées of Spragge te informeren. Doordat hij zonder overleg met zijn eskader de voorhoede ging vormen werd het verband tussen de geallieerde linies verbroken. Het resultaat was een complete chaos in de geallieerde gevechtslinie en schepen zochten op eigen gelegenheid naar een gevechtspositie.

Beide vloten zochten elkaar op, met de Nederlanders aan de loefzijde. Prins Rupert zaaide verwarring door voortdurend de rode vlag (de bloedvlag) te hijsen en te strijken, terwijl hij niet dichterbij de vijand voer, zoals hij met zijn vlag suggereerde. Wat De Ruyter er toe aanzette om uit te roepen: 'Is hij gek geworden of wat is er met hem aan de hand?'

Spragge had Karel II beloofd Tromp dood of levend terug naar Engeland te brengen en de gevechten tussen beiden waren het hevigst in de voorhoede.

Zij vochten in een niet beslissend duel en beide vlaggenschepen waren nadien behoorlijk zwaar beschadigd. De twee vloten voeren in noord noordwestelijke richting in een zachte bries en bleven in actie totdat de duisternis inviel. Ergens tussen 22.00 en middernacht ging De Ruyter met een deel van de vloot terug naar zijn oude ankerplaats in het Schooneveld. De rest van de vloot bleef nog twee à drie uur de oude koers varen totdat ze zijn voorbeeld volgden. Aan het einde van de slag bevonden de geallieerden zich op ongeveer 35 of 30 mijl van Solebay. Gezien het algemene tekort aan munitie en forse schade aan een flink aantal schepen, werd besloten de Nederlanders de volgende ochtend niet te volgen, maar koers te zetten naar de Buoy of the Nore, in het estuarium van de Theems.

De schepen hadden dringend reparaties nodig en tevens begon men een nieuwe invasiemacht voor te bereiden. De Franse trokken met hun schepen naar Brest en Rochefort.

Opnieuw waren er aan beide kanten geen oorlogsschepen verloren. De Nederlanders hadden wederom meer reden tot tevredenheid dan de geallieerden. De Nederlandse vloot was er nogmaals in geslaagd de Engelse invasie te verhinderen en de geplande landing moest wederom worden uitgesteld.

DE SLAG BIJ KIJKDUIN 21 AUGUSTUS 1673

De geallieerde vloot kwam half juli weer bij elkaar maar de laatste zeeslag van de Engels-Nederlandse oorlog vond pas plaats op 21 augustus 1673. De *Slag bij Kijkduin* was het laatste gevecht in de Derde Engels-Nederlandse Oorlog (1672 – 1674) en was een ultieme poging van de gecombineerde Engels-Franse vloot om de Nederlandse vloot onder Michiel de Ruyter zijn positie op te doen geven achter de zandbanken en de weg vrij te maken voor een invasie vanuit zee. De Nederlandse vloot werd aangevoerd door Michiel de Ruyter, Cornelis Tromp en Adriaen Banckert.

Aanvankelijk gaf De Ruyter, gezien de grote overmacht van de vijand (140 schepen tegen 75), de voorkeur aan een verdedigende houding, maar tijdens het bezoek van Prins Willem III aan de vloot op 12 augustus 1673 werd besloten tot de aanval. Een van de redenen was de weg vrij te maken voor de aankomst van een bijzonder rijke retourvloot die niet in handen van de Engelsen mocht vallen. Dit zou hen in staat stellen de oorlog langer te rekken. Men achtte de kust voldoende verdedigd door geschut en troepen om deze stap te wagen.

De Ruyter zeilde vervolgens naar Texel op zoek naar de vijand, die hij op 21 augustus voor de kust ter hoogte van Kijkduin tot een zeeslag dwong. De voorhoede onder Banckert viel het Franse eskader aan dat gecombineerd werd door de Comte d'Estrées. Aanvankelijk boden de Fransen felle tegenstand, maar zij trokken zich al spoedig terug en namen niet langer deel aan de strijd.

De Ruyter hield zich bezig met het Rode eskader, aangevoerd door Prins Rupert op de *Royal Sovereign* en werd daarin later bijgestaan door de voorhoede onder Banckert. Tegen deze samenwerking was Rupert niet opgewassen en hij week uit naar het westen, mede om zijn achterhoede, het Blauwe eskader onder Sir Edward Spragge op de *Royal Prince* (100 stukken) te hulp te komen. Deze werd zwaar bestookt door de *Gouden Leeuw* (70 stukken) met Cornelis Tromp, de aanvoerder van de Hollandse achterhoede. Beide vlaggenschepen bestookten elkaar onophoudelijk en de admiraals moesten herhaaldelijk van schip wisselen omdat hun oorspronkelijke bodems reddeloos verloren waren.

Bij één van deze wisselingen werd de sloep van Spragge door een kanonskogel getroffen, de admiraal vond de dood. Rupert en De Ruyter raakten andermaal slaags, maar toen de eerste bemerkte dat hij van de Fransen geen hulp meer kon verwachten, moest hij de slag opgeven en de terugtocht aanvaarden.

Aan Engelse zijde waren echter veel schepen zwaar beschadigd en waren erg veel mensenlevens verloren gegaan, terwijl van De Ruyters vloot slechts vier schepen ter reparatie naar huis gestuurd moesten worden en hij zelf nog een volle maand op zee kon blijven.

Tekenend voor de discipline die onder De Ruyter heerste, is het feit dat in verslagen uit die tijd melding wordt gemaakt dat de Hollanders twee tot drie maal schoten in de tijd dat de Engelsen één schot losten. Zo kon het dat ondanks het feit dat de Frans-Engelse vloot ondanks het feit dat ze meer kanonnen hadden dit niet in hun voordeel konden benutten. In tegenstelling tot de beide slagen op het Schooneveld eerder dat jaar die onbeslist bleven, was de Slag bij Kijkduin een duidelijke overwinning voor De Ruyter. Begin 1674 werd de vrede gesloten.

Rechts in gevecht: de *Gouden Leeuw* met Cornelis Tromp en Sir Edward Spragge in de *Royal Prince*

Zowel de Slag bij Schooneveld als de slag bij Kijkduin zijn afgebeeld in monumentale schilderijen.

In beide schilderijen zien we Luitenant Admiraal Cornelis Tromp met Sir Edward Spragge van het Blauwe eskader in gevecht. De gezworen vijanden zien we in twee episodes van de Derde Engels-Nederlandse oorlog. De Slag bij Schooneveld is groots weergegeven door Pieter Corneliszoon van Soest. Hierin zien we de *Gouden Leeuw* bijna als een scheepsportret weergegeven.

Later dat jaar kwam het weer tot een treffen tussen de Frans-Engels geallieerde vloot en de Nederlandse vloot.

In het schilderij van de slag bij Kijkduin/ The battle of Texel wordt wederom een gevecht tussen Spragge en Tromp uitgebeeld. Hier heeft de schilder Abraham Storck het duel afgebeeld tussen Cornelis Tromp in de *Gouden Leeuw* en Sir Edward Spragge aan de rechterzijde, op het moment dat de grote mast van de *Royal Prince* eraf wordt geschoten.

In beide schilderijen worden de *Gouden Leeuw* en de *Royal Prince* prominent afgebeeld. We mogen aannemen dat beide schilderijen in opdracht van Luitenant Admiraal Cornelis Tromp zijn gemaakt

De slag bij Kijkduin, 21 augustus 1673

Olieverf op doek 100 x 124 cm

Gesigneerd: *A. Storck fecit*

Ex-collectie Rob Kattenburg

De Slag bij Schooneveld op 7 en 14 juni 1673

F)
Prins Rupert van de Palts.
Commandant van de
gecombineerde Engelse en
Franse vloot, op de *New
Royal Charles* (100 stukken)

E)
Luitenant Admiraal
A. Banckert op de
Walcheren (70 stukken)

D)
Vice admiraal
C. Evertsen,
op de
Zierikzee
(60 stukken)

B)
Luitenant C.
Tromp op de
Gouden Leeuw
(82 stukken)

A)
Sir Edward Spragge,
Admiraal van het Blauwe Eskader
op de *Royal Prince* (100 stukken)

C)
Luitenant
Admiraal
Generaal De
Ruyter op de
Zeven Provinciën
(80 stukken)

West- Capelle

AFBEELDINGEN VAN DE BELANGRIJKSTE COMMANDANTEN VAN DE SLAG BIJ SCHOONEVELD OP 7 EN 14 JUNI 1673

C) Luitenant-Admiraal Generaal de Ruyter op de *Zeven Provinciën* met 80 stukken van de Admiraliteit van Rotterdam.

Hendrick Berkman

Klundert 1629-Middelburg 1679

*Het portret van Luitenant-admiraal Michiel Adriaenszoon de Ruyter,
Nederlands beroemde zeeheld*

Olieverf op doek : 113 x 94.7 cm.

Gesigneerd en gedateerd : J.H Berkman's F. 1668

Ex-collectie Rob Kattenburg

Portret van Michiel de Ruyter (1607- 1676) , tot aan de heup afgebeeld, in een zwarte officiersjas met een jabot (das) van kant om de hals evenals de orde van Saint-Michel met ereteken, een commandostaf in zijn rechterhand, een sabel aan zijn linkerzijde en een doorkijkje naar een zee met schepen op de achtergrond.

B) Luitenant Cornelis Tromp op de *Gouden Leeuw* met 82 stukken van de Admiraliteit van Amsterdam

Jan Mijtens

1613/4 - Den Haag - 1670

*Portret van Cornelis Tromp (1629 - 1691), in driekwart lengte, in
wapenuitrusting met op de achtergrond een zeeslag*

Olieverf op doek: 113 x 91 cm

Gesigneerd: a o 1660 J Mijtens F

Collectie Rob Kattenburg

D) Vice Admiraal Cornelis Evertsen op de *Zierikzee* met 60 stukken van de admiraliteit van Zeeland.

Nicolaes Maes
Dordrecht 1634-Amsterdam 1693

Portret van Cornelis Evertsen (1642-1706), Luitenant-admiraal van Zeeland

Olieverf op doek, 148cm × 124 cm
Gesigneerd en gedateerd linksonder: 'NMaes 1680'
Amsterdam, Rijksmuseum, inv. no. SK-A-1662

E) Luitenant Admiraal Banckert op de *Walcheren* met 70 stukken van de Admiraliteit van Zeeland.

Hendrick Berckmans
Klundert (Moerdijk) 1629- 1679 Middelburg

Adriaen Banckert (ca 1620-1684). Luitenant-admiraal van Zeeland

Olieverf op doek, 110 cm × 83,5 cm
Gesigneerd en gedateerd rechtsonder: 'HBerckman F. 1673'
Amsterdam, Rijksmuseum, inv. no. SK-A-1644

Portret van Adriaen Banckert, luitenant-admiraal van Zeeland.
Staande ten halven lijve, commandostaf in de hand, een gouden penning om de hals.

A) Sir Edward Spragge van het Blauwe eskader op de *Prince Royal* met 100 stukken.

Lawrence / Pieter Cross

Edward Spragge (c. 1629 - 1673), Admiral of the Blue

Miniatuur in waterverf: 83 x 66 mm

Gedateerd: circa 1665

National Maritime Museum, Greenwich, London, Caird Collection,
inv. no. MNT0190

..

F) Prins Rupert van de Palts, commandant van de gecombineerde Engelse en Franse vloot, op de *New Royal Charles* met 100 stukken

Simon Pietersz Verelst
1644 -1721

Prince Rupert of the Rhine, Count Palatine, Duke of Cumberland
(1619-1682)

Olieverf op doek, 125 x 102 cm

Collectie: Petworth House, inv. no. 486254

PIETER CORNELISZOOM VAN SOEST

(geboren c. 1600-1620, werkzaam in Amsterdam c. 1640- 1673 of later)

De schilder Pieter Cornelisz. van Soest is een zeer ondergewaardeerde marineschilder. We weten tot op heden weinig of niets over Van Soest. Wat tot dusverre wel bekend is, dat hij de zoon was van Cornelis Pietersz Soest en dat hij in 1642 poorter werd van de stad Amsterdam waar hij tot 1667 als zodanig staat geregistreerd. In april 1643 trouwde hij met Marritie Dircx en vestigde zich als schilder aan de Nieuwezijds Voorburgwal.

Over zijn carrière is evenmin veel bekend behalve dat hij mogelijk is opgeleid met de marine schilder Claes Claesz Wou, (1592-1665). Jan Abrahamsz Beerstraten I en II kunnen gerekend worden tot zijn leerlingen. Hij werkte in de periode dat Simon de Vlieger, Willem van de Velde de Oude en de Jonge en Ludolf Backhuysen opkwamen en bekende schilders werden. Waarschijnlijk bleven er voor Van Soest weinig opdrachten over of zijn er schilderijen van zijn hand bekend. Zodoende is dit doek met de *Slag bij Schoonveld op 7 en 14 juni 1673* een belangrijke aanvulling op zijn oeuvre.

We kennen een gering aantal zeeslagen met panoramische gevechtsscènes van zijn hand, waarvan sommigen van zeer hoge kwaliteit zijn. De schepen zijn zeer goed en accuraat uitgewerkt. Ook zijn de figuren van zeer goede kwaliteit en herkenbaar. Van Soest schilderde zijn schepen met delicate penseelstreken, terwijl een licht impasto een kenmerk is van zijn luchten.

De Slag bij Schooneveld begon op 7 juni 1673 enige dagen na een zware zuidwester storm en er stond nog een hoge zee. Het is moeilijk om de zee en de luchten van dit schilderij te vergelijken met andere schilderijen van Van Soest omdat de weersomstandigheden anders waren.

Er zijn resten van het signatuur zichtbaar rechts onder in de zee, al is deze moeilijk zichtbaar. Toch kunnen we na zeer nauwkeurige bestudering van de schepen en figuren overduidelijk bewijzen dat het schilderij van de hand van Pieter Cornelisz. van Soest is.

De schilder heeft er met zijn compositie voor gezorgd dat alle aandacht naar de *Gouden Leeuw* uitgaat. Het is bijna aan portret van een admiraalsschip. Het is uitzonderlijk fraai uitgewerkt tot in detail. Het is waarschijnlijk het mooiste scheepsportret dat er in de zeventiende eeuw geschilderd is van dit beroemde schip. Het kan dan ook bijna niet anders dat Luitenant Admiraal Cornelis Tromp de opdrachtgever was voor deze historisch belangrijke marine.

SCHEPEN OP VERSCHILLENDE SCHILDERIJEN VAN PIETER CORNELISZ VAN SOEST

Pieter Cornelis van Soest. *Attack on the Medway June 1667*. Royal Museum Greenwich, inv. no. BHC0295

Detail uit: *The Four Day Naval Battle*

Detail uit: *The Attack on the Medway*

Detail uit: *De Slag bij Schooneveld 7 en 14 juni 1673*

Detail uit: *De slag bij de Schooneveld op 7 en 14 juni 1673*

Prins Rupert van de Palts was de commandant van de gecombineerde Engels en Franse vloot. Hij was gestationeerd op de *Royal Prince* met 100 stukken en lid van de Orde van De Kouseband. Op de spiegel van het schip staat duidelijk aangegeven: CR, *CHRISTIANUS REX*, het monogram

Detail uit: *The Four Days Fight, 1-4 June 1666*
Olieverf op paneel: 66 x 108 cm
Royal Museum Greenwich, inv. no. BHC0285

Detail uit: *De slag bij de Schooneveld op 7 en 14 juni 1673*

De spiegel van het schip van Cornelis Tromp met de tekst:
GODT BEWAER SCHIP
DEN GOUDEN LEEUW

Detail uit: *De Vierdaagse Zeeslag, juni 1666*.
Collectie Scheepvaartmuseum Amsterdam

Detail uit: *The Four Days Fight*

Detail uit: *De Vierdaagse Zeeslag, juni 1666.*

Detail uit: *De Vierdaagse Zeeslag, juni 1666.*
Collectie Scheepvaartmuseum Amsterdam

Detail uit: *The Four Days Battle*

Detail uit: *De slag bij de Schooneveld op 7 en 14 juni 1673.* Vice Admiraal Cornelis Evertsen op de *Zierikzee* (60 stukken).

Detail uit: *De slag bij de Schooneveld op 7 en 14 juni 1673.* Sir Edward Spragge op de *Royal Prince* (100 stukken)

Onderzoek Rob Kattenburg
Tekst en onderzoek Saskia Kattenburg
Published by Rob Kattenburg BV, 2020

Rob Kattenburg
Eeuwigelaan 6
1861CM Bergen (NH)
The Netherlands
Tel. + (0) 72 5895051
info@robkattenbrg.nl
www.robkattenburg.nl
By appointment only

